

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 Febr. 1881, kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående beräkningen af statsverkets inkomster.

(I. A.)

Efter det Stats-Utskottet till behandling förehafvt Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, i hvad densamma rörer beräkningen af statsverkets inkomster, får Utskottet, jemlikt 53 § Regeringsformen och 39 § Riksdagsordningen, för Riksdagen härmed uppgifva och föreslå de belopp, hvartill de *ordinarie inkomsterna* under nästkommande statsregleringsperiod för närvarande anses kunna upptagas; och får sålunda Utskottet, som ej haft skäl att i fråga om dessa inkomster frångå de beräkningar, Kongl. Maj:t antagit, hemställa,

1:o) att *statsverkets ordinarie inkomster* under nästkommande statsregleringsperiod må på följande sätt beräknas, nemligen:

Ränta	kronor	4,360,000: —
Tionde	”	1,645,000: —
Arrendemedel	”	2,900,000: —
Bergverkstionde.....	”	10,000: —
Mantalspenningar	”	640,000: —
Bötesmedel	”	260,000: —
Kavalleriregementenas hästvakansspan- mål	”	340,000: —
Tillfälliga rotevakansafgifter	”	76,000: —
		Transport kronor 10,231,000: —

	Transport kronor	10,231,000: —
Vakansafgifter af nyroterad jord	”	115,000: —
Rotevakansafgifter af utsockne frälse- hemman i Halland	”	20,000: —
Vakansafgifter af bergslag.....	”	20,000: —
Trosspassevolansafgift	”	26,000: —
Båtsmansvakansafgift	”	65,000: —
Båtmansbeklädnadsmedel	”	60,000: —
Kontrollstämpelmedel.....	”	18,000: —
Fyr- och båkmedel	”	1,100,000: —
Telegrafmedel.....	”	1,330,000: —
Jernvägstrafikmedel	”	5,000,000: —
Skogsmedel	”	1,000,000: —
Extra uppbörd	”	305,000: —
	Summa kronor	19,290,000: —

Då emellertid Riksdagen, på sätt vid föregående riksmöten stundom egt rum, framdeles vid behandlingen af de särskilda utgiftsanslagen kan finna anledning att fatta beslut, som inverka på inkomsternas beräkning och föranleda jemkningar i de föreslagna beloppen, hemställer Utskottet,

2:o) att det beslut, Riksdagen med anledning af förestående beräkning kommer att meddela, icke må utgöra hinder för Stats-Utskottet att framdeles, efter det de särskilda utgiftsanslagen blifvit till alla delar fastställda, vidtaga den jemkning af en eller annan inkomstitels belopp, som vid riksstatens uppgörande kan finnas nödig.

Det åligger ej Utskottet att ingå i pröfning af det belopp, hvartill de *extra ordinarie inkomsterna* kunna upptagas, hvarför Utskottet här endast vill anföra de summor, hvartill dessa inkomster eller bevillningar blifvit i Kongl. Maj:ts proposition upptagna, nemligen:

Tullmedel	kronor	27,000,000: —
Postmedel	”	4,900,000: —
Stämpelpappersmedel.....	”	3,000,000: —
Bränvinstillverkningsafgift	”	15,000,000: —
Hvitbetssockertillverkningsafgift	”	50,000: —
Allmän bevillning med särskild tilläggsbevillning	”	5,600,000: —
	Summa kronor	55,550,000: —

Enligt förestående beräkning skulle statsinkomsterna komma att utgöra:

ordinarie	kronor 19,290,000: —
extra ordinarie eller bevilningar	„ 55,550,000: —
	tillsammans kronor 74,840,000: —

och då riksstaten för innevarande år upptager:

ordinarie inkomster	kronor 18,760,000: —
bevilningar	„ 55,050,000: —
	tillsammans kronor 73,810,000: —

skulle enligt förestående beräkningar för nästa statsreglering uppkomma i ordinarie inkomster och bevilningar en förhöjning af — kronor 1,030,000.

I sammanhang med beräkningen af dessa inkomster har Kongl. Maj:t i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit dels att hälften af *Riksbankens vinst* för år 1880, denna hälft beräknad till 1,200,000 kronor, måtte anvisas för statsverkets behof under år 1882, i anledning af hvilket förslag Riksdagen framdeles torde komma att, efter vederbörande Utskotts utlåtande, fatta beslut, dels ock att åtskilliga från föregående statsregleringar befintliga behållningar, hvilka nu kunde af Riksdagen disponeras, måtte för 1882 års statsreglering användas. Sålunda har Kongl. Maj:t, då, enligt en af Statskontoret nu gjord utredning, för år 1879 uppkommit ett *öfverskott* utöfver de tillgångar, som vid förra riksdagen beräknades, af 269,903 kronor 40 öre, hemställt, att detta öfverskott måtte inräknas bland tillgångarne för 1882 års statsreglering.

Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att för sådant ändamål måtte disponeras behållningarne å två för längre tid sedan under riksstatens fjerde hufvudtitel anvisade extra anslag, nemligen:

rest å anslaget till <i>Stockholms befästande</i>	kronor 13,493; 61.
dito å dito till <i>stall i Göteborg</i>	„ 36,066; 25.

I afseende å dessa anslag har förekommit följande. Vid 1856—1858 årens riksdag blef, på grund af derom utaf enskilde motionärer framställda förslag, ett belopp af 200,000 kronor anvisadt att användas för vidtagande af förberedande åtgärder till Stockholms förseende med befästningar samt till påbörjande af dessa befästningar å hufvudstadens södra sida; och förefinnes nu å detta anslag förenämnda behållning af 13,493 kronor 61 öre. — Till stallbyggnad i Göteborg anvisades af 1871 års Riksdag å extra stat ett belopp af 36,100 kronor. Deraf hade, enligt hvad nästlidna års Revisorer uti berättelsen angående granskning af statsverket omförmält, under år 1873 utbetalts 33 kronor 75 öre, men alltsedan hade någon utgift från anslaget icke förekommit, och då häraf

framginge, att dessa medel numera icke måtte vara för det med dem afsedda ändamål erforderliga, hade Revisorerna ansett, att återstoden å anslaget, 36,066 kronor 25 öre bort statsverket besparas; och Kongl. Maj:t har jemväl behagat tillåta, att berörda anslag nu finge för andra ändamål disponeras.

Slutligen har Kongl. Maj:t till användande för statsregleringen beräknat behållningen å en under Statskontorets förvaltning stäld fond benämnd: *Militieboställenas skogsfond*. — Jemlikt Riksdagens underdåniga skrivelse den 20 Maj 1874 och Kongl. brefvet den 31 Mars 1876 bildades denna fond af sådana besparade tillgångar af växande och vindfäld skog, som vid uppgörande af planer för införande af ordnad hushållning å militieboställenas skogar förefunnits och måst tillgodogöras, men icke kunnat anses tillhöra skogens reguliera årliga afkastning. Vid fullständig skogsindelning eller vid upprättande af interimshushållningsplaner borde sådan skogstillgång genom berednings- och rensningshygge afverkas och försäljas samt försäljningsmedlen ingå till fonden, som stälts till Kongl. Maj:ts disposition för bekostande af skogsindelning och skogsodlingsarbeten å andra militieboställens skogar eller till ersättande af dertill möjligen från anslaget till skogsväsendet lemnade förskott. Fondens behållning uppgick (se statsrådsprotokoll. pag. 6) vid 1880 års slut till 27,847 kronor 64 öre; och enär, med undantag af några få boställen, som ännu af indelningshafvare bibehölles, samtliga militieboställen numera blifvit till statsverket öfverlemnade, har Kongl. Maj:t ansett anledning icke vidare förefinnas, hvarför omförmälda behållning fortfarande skulle såsom särskild fond kvarstå; varande behållningen, hvilken komme att genom upplöpande räntor ökas, för slutsummans jemnande upptagen till 28,536 kronor 74 öre.

Då Utskottet vid hvad sålunda blifvit föreslaget ej funnit anledning till erinran, hemställer Utskottet,

3:o) att såsom tillgång till förevarande statsreglering må beräknas och användas:

dels nedannämnda behållningar från föregående statsregleringar:

Öfverskott utöfver förut beräknade tillgångar	
för år 1879	269,903: 40
Rest å anslaget till Stockholms beväring	13,493: 61
Rest å anslaget till stallbyggnad i Göteborg ...	36,066: 25
	<hr/>
	kronor 319,463: 26
<i>dels</i> militieboställenas skogsfond.....	28,536: 74
	<hr/>
	tillsammans kronor 348,000: —

Under förutsättning af bifall till hvad Utskottet sålunda föreslagit och med beräkning af de i öfrigt häröfvan omförmälda inkomster för år 1882, skulle alltså de för nästa statsregleringsperiod disponibla tillgångar utgöra:

Ordinarie inkomster	19,290,000: —
Bevillningar.....	55,550,000: —
Riksbankens vinstmedel.....	1,200,000: —
Behållningar från föregående statsregleringar	319,463: 26
Militieboställesnas skogsfond	28,536: 74
	<hr/>
	eller tillsammans kronor 76,388,000: —

Stockholm den 14 Februari 1881.

På Stats-Utskottets vägnar:

E. Key.

Reservation:

af Herr *L. Nordenfelt*: "Då jag är öfvertygad derom, att statens jernvägs- trafik under år 1882 kommer att lemna en vida större nettobehållning, än den nu förslagsvis beräknade, anser jag mig böra yrka:

att jernvägstrafikmedlen må uti inkomstberäkningen upp- tagas till 5,500,000 kronor i stället för föreslagna 5,000,000 kronor och alltså de ordinarie inkomsternas beräknade summa förökas med 500,000 kronor.

Till stöd för detta yrkande vill jag anföra:

1:o) att nettobehållningen af statens jernvägstrafik under år 1880 öfverstigit 6,400,000 kronor, hvaraf 6,200,000 kronor blifvit inbetalade till Stats- kontoret;

- 2:o) att åren 1878 och 1879, hvilka års trafikresultat ingå uti den till grund för den föreslagna summan 5,000,000 lagda medeltalsberäkningen för tre år, varit för statens jernvägstrafik de ofördelaktigaste, allt sedan år 1868, i det nettobehållningen per banmil år 1878 varit 25,885 kronor och 1879 26,838 kronor, emot 35,830 kronor år 1880 och 37,185 kronor i medeltal under åren 1871 till och med 1880;
 - 3:o) att de under arbete varande omkring 26 milen af stambanan genom Norrland, af hvilka omkring 21 mil komma att öppnas för trafik under innevarande år och återstående delen under sommaren år 1882, icke antagits komma att lemna någon inkomst, oaktadt tvärbanan emellan Torpshammar och Östersund med en längd af 13 mil, under år 1880 lemnat en nettobehållning af 147,255 kronor eller per banmil 11,327 kronor, hvaremot Vestra och Södra stambanorna först år 1862 med en sammanräknad längd af 62,5 mil lemnade en nettobehållning af 10,704 kronor per banmil;
 - 4:o) att erfarenheten bestämdt ådagalagt: att, efter det olika bandelar blifvit sammanbundna, behållningen alltid blifvit betydligt större, än den varit förut på de skilda delarne;
 - 5:o) att stambanornas tillväxt i längd såväl som bibanornas tillväxande trafik måste föröka nettobehållningen på de nu färdiga stambanorna;
 - 6:o) att den förökning af materiel- och kassaförslaget, som Kongl. Styrelsen för statens jernvägstrafik anser nödvändig, väl torde kunna beredas under innevarande år, för hvilket jernvägstrafikmedlen beräknats lemna endast 4,500,000 kronor;
 - 7:o) att å andra sidan icke någon särskild anledning lärer förefinnas att antaga, att konjunkturerna för statens jernvägstrafik skulle blifva väsentligen sämre under år 1882, än de varit under år 1880“.
-

Bil. Litt. A.

Tabell öfver statsverkets inkomster.

Tabell öfver stats-

	Beräknade i riksstaten för år 1881.	Enligt	
		år 1877.	
<i>Ordinarie inkomster:</i>			
Ränta	4,400,000	4,469,896	
Tionde	1,645,000	1,655,025	
Arrendemedel	2,900,000	757,506	
Bergverkstionde	10,000	44,409	
Mantalspenningar	640,000	631,670	
Bötesmedel.....	260,000	322,429	
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	350,000	363,314	
Tillfälliga rotevakansafgifter	76,000	20,750	
Vakansafgifter af nyroterad jord	125,000	132,487	
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland	20,000	22,478	
Vakansafgifter af bergslag	20,000	23,854	
Trosspassevolansafgift	26,000	26,469	
Båtsmansvakansafgift	75,000	82,017	
Båtsmansbeklädnadsmedel	68,000	68,686	
Kontrollstämpelmedel	18,000	25,196	
Fyr- och båkmedel	1,000,000	1,205,200	
Telegrafmedel	1,330,000	1,329,652	
Jernvägstrafikmedel	4,500,000	3,500,000	
Skogsmedel	1,000,000	1,057,889	
Extra uppbörd.....	297,000	262,142	
	Säger	18,760,000	16,001,069
<i>Bevillningar:</i>			
Tullmedel	26,700,000	26,229,372	
Postmedel	4,730,000	4,726,358	
Stämpelpappersmedel	3,000,000	2,242,381	
Bränvinstillverkningsafgift	15,000,000	13,204,484	
Hvitbetssockertillverkningsafgift	20,000	53,385	
Allmän bevillning	5,600,000	4,295,848	
	Säger	55,050,000	50,751,828
	Summa	73,810,000	66,752,897

verkets inkomster.

räkenskaperna:			Statskontorets	Kongl. Maj:ts	Stats-	På framtida
år 1878.	år 1879.	medium.	beräkning för	beräkning för	Utskottets	beslut
			år 1882.	år 1882.	förslag.	beroende.
4,400,767	4,362,428	4,411,030	4,360,000	4,360,000	4,360,000	
1,645,271	1,646,446	1,648,914	1,645,000	1,645,000	1,645,000	
2,615,317	2,691,729	2,021,517	2,900,000	2,900,000	2,900,000	
32,445	7,649	28,168	10,000	10,000	10,000	
636,126	643,577	637,124	640,000	640,000	640,000	
288,303	262,199	290,977	260,000	260,000	260,000	
334,777	323,457	340,516	340,000	340,000	340,000	
77,085	73,484	57,106	76,000	76,000	76,000	
111,034	109,107	117,543	115,000	115,000	115,000	
18,825	18,858	20,054	20,000	20,000	20,000	
19,358	19,149	20,787	20,000	20,000	20,000	
26,482	26,456	26,469	26,000	26,000	26,000	
69,557	59,004	70,193	65,000	65,000	65,000	
70,101	54,725	64,504	60,000	60,000	60,000	
20,192	17,903	21,097	18,000	18,000	18,000	
1,063,568	1,096,691	1,121,820	1,100,000	1,100,000	1,100,000	
1,217,698	1,128,640	1,225,330	1,330,000	1,330,000	1,330,000	
4,200,000	4,500,000	4,066,667	5,000,000	5,000,000	5,000,000	
1,030,593	586,076	891,519	1,000,000	1,000,000	1,000,000	
219,111	352,598	277,950	305,000	305,000	305,000	
18,096,610	17,980,176	17,359,285	19,290,000	19,290,000	19,290,000	
23,264,873	25,003,406	24,832,550	26,700,000	27,000,000	—	27,000,000
4,705,987	4,648,567	4,693,637	4,900,000	4,900,000	—	4,900,000
2,282,656	2,872,414	2,465,817	3,000,000	3,000,000	—	3,000,000
13,195,590	12,171,873	12,857,316	14,000,000	15,000,000	—	15,000,000
37,443	40,425	43,751	50,000	50,000	—	50,000
4,268,888	5,721,034	4,761,923	4,000,000	4,000,000	—	4,000,000
47,755,437	50,457,719	49,654,994	52,650,000	53,950,000	—	53,950,000
65,852,047	68,437,895	67,014,279	71,940,000	73,240,000	19,290,000	53,950,000